

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ

မြန်မာစာဘာသာရပ် ပို့ချချက်

ဒေါက်တာအောင်မြင်ဦး၊ ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး၊ မြန်မာစာဌာန ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

ဒီကနေ့ပို့ချမဲ့ ပို့ချချက်ကတော့ ၂၀၁၇ ခုနှစ် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ ဖြေဆိုကြမဲ့ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတွေအတွက် “ မြန်မာစာဘာသာရပ် မေးခွန်းလွှာဆိုင်ရာ သိမှတ် ဖွယ်ရာများ- ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပို့ချချက်ဟာ မြန်မာစာပြဌာန်းစာတွေကို လေ့လာကျက်မှတ်ရာမှာ အထောက်အကူပြုနိုင်ဖို့နဲ့ တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲကြီး ဖြေဆိုရာမှာ ထူးချွန် ပေါက်မြောက်စွာ ဖြေဆိုစေနိုင်ဖို့ ရည်ရွယ်ပါတယ်။

ကျောင်းသူကျောင်းသားများ သိပြီးဖြစ်တဲ့အတိုင်း ဒသမတန်း မြန်မာစာဘာသာရပ် အတွက် ပြဌာန်းထားတဲ့ စာအုပ် ၄ အုပ်ရှိပါတယ်။

အဲဒီစာအုပ်တွေကတော့ -

- မြန်မာသဒ္ဒါအတွဲ(၂) အခန်း(၆)
- မြန်မာကဗျာလက်ရွေးစင်
- မြန်မာစကားပြေလက်ရွေးစင်နဲ့
- ရေသည်ပြဇာတ် တို့ဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာစာဘာသာရပ်ကိုလေ့လာရာမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ လေ့လာ ထားရမှာဖြစ်ပေမဲ့ စာမေးပွဲဖြေဆိုရာမှာတော့ စာမေးပွဲမေးခွန်း နဲ့အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်အောင်၊ ပေးထားတဲ့ အချိန်အတိုင်းအတာအတွင်း ကွက်တိ ဖြေဆိုနိုင်အောင်၊ လေ့လာကျက်မှတ် လေ့ကျင့်ထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒီလို လေ့လာကျက်မှတ် လေ့ကျင့်နိုင်ဖို့အတွက် မြန်မာစာ မေးခွန်းပုံစံကို ဦးစွာ ကျေကျေ ညက်ညက် သိရှိထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

မြန်မာစာမေးခွန်းဟာ (၃)နာရီမေးခွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းမှာ **မေးခွန်းကြီး (၆)ပုဒ်** မေးထား ပါတယ်။ သဒ္ဒါ(၁)ပုဒ်၊ ဝေါဟာရ အလင်္ကာ (၁)ပုဒ်၊ ကဗျာဓမ္မဓိဋ္ဌာန်နဲ့ ကဗျာ မေးခွန်းရှည် (၁)ပုဒ်၊ စကားပြေဓမ္မဓိဋ္ဌာန်နဲ့ စကားပြေမေးခွန်းရှည် (၁)ပုဒ်၊ ပြဇာတ်မေးခွန်း (၁)ပုဒ်၊ စာစီစာကုံး မေးခွန်း(၁)ပုဒ် တို့ဖြစ်ပါတယ်။ မေးခွန်းအလိုက် ရွေးချယ်စရာတွေ ပါဝင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မေးခွန်း(၁) ကတော့ **မြန်မာသဒ္ဒါ** ပြဌာန်းစာ အတွဲ(၂) အခန်း(၆)ကို အခြေခံထားတဲ့ မေးခွန်းဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာသဒ္ဒါ အတွဲ(၂)၊ အခန်း(၆)မှာ အပိုင်း (၃) ပိုင်း ပါဝင်ပါတယ်။ (က) မြန်မာ စာ မြန်မာစကားဆိုင်ရာ သိမှတ်ဖွယ်ရာများ၊ (ခ) ဝါစင်္ဂီဆိုင်ရာ သိမှတ်ဖွယ်ရာများ၊ (ဂ) ဝါကျ ဆိုင်ရာ သိမှတ်ဖွယ်ရာများတို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

မေးခွန်း(၁) မှာ ဒီကဏ္ဍတွေကို မေးခွန်းပုဒ်ခွဲ ၃ ခုခွဲ ပြီး မေးလေ့ရှိပါတယ်။ မေးခွန်းပုဒ်ခွဲမေးရာမှာ ကဏ္ဍအလိုက် မေးတာမျိုးမဟုတ်ဘဲ မေးခွန်း ၁ (က) မှာ အပိုင်း ၃ ခုစလုံးက အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်၊ ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် စတဲ့ ကျက်မှတ်မှု ဆိုင်ရာ မေးခွန်းနဲ့၊ မေးခွန်း ၁ (ခ) နဲ့ (ဂ) ကတော့ မြန်မာသဒ္ဒါကို ဘယ်လောက်နားလည်မှု ရှိ မရှိ၊ ဘယ်လောက် လက်တွေ့ အသုံးချနိုင်စွမ်း ရှိ မရှိ ဆိုတဲ့ နားလည်မှု နဲ့ ကျွမ်းကျင်မှု ကို စစ်ဆေးအကဲဖြတ်တဲ့ မေးခွန်း ဖြစ်ပါတယ်။

မေးခွန်း ၁ (က) မှာ **အပိုင်း(၁)** မြန်မာစာ မြန်မာစကား ဆိုင်ရာ သိမှတ်ဖွယ်ရာများ အခန်းမှာ ကဏ္ဍ ၃ ခု ပါဝင်တဲ့အနက် မူရင်းအရေးအသားများ၊ စဉ်ကွင်းစာ၊ ကျောက်စာ၊ အုတ်ခွက် စာ၊ ပေစာ ပုရပိုက်စာ စတဲ့ စာအမျိုးမျိုး၊ ခရာဝန်း၊ခရာထောင့်၊ ဇက္ခပေါင်းလဲပုံ၊ ည ပြောင်းလဲပုံ၊ ဒထွေးပြောင်း လဲပုံ၊ နငယ်ပြောင်းလဲပုံ၊ အ ပြောင်းလဲပုံစတဲ့ မြန်မာအက္ခရာကဏ္ဍက မြန်မာအက္ခရာ များရဲ့ ယေဘုယျ ပုံသဏ္ဌာန် နဲ့ အက္ခရာပုံသဏ္ဌာန် ပြောင်းလဲပုံတွေ၊ ဌာန်၊ ကရိုဏ်း နဲ့ပယတ်တို့ရဲ့ ဖွင့်ဆိုချက်များ၊ ဌာန်၊ ကရိုဏ်း၊ ပယတ် တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စကားသံအကြောင်း၊ လှုပ်ရှား နိုင်တဲ့ စကားသံဖြစ်အင်္ဂါ၊ မလှုပ်ရှားနိုင်တဲ့ စကားသံဖြစ်အင်္ဂါ၊ ဌာန် ၇ မျိုး၊ ကရိုဏ်း ၇မျိုး၊ ဌာန်နှင့် ကရိုဏ်း အတွဲ ၇မျိုး၊ ပယတ် ၄ မျိုး၊ သရရွတ်ဆိုပုံ၊ ဗျည်းရွတ်ဆိုပုံ စတဲ့ ဌာန်၊ ကရိုဏ်း၊ ပယတ် ကဏ္ဍက သိမှတ်ဖွယ်ရာတွေ၊ ပါဌ်ဆင့်ရေး နည်းနှင့် ဖတ်နည်းအခန်းက ပါဌ်ဆင့်ရေးနည်းနှင့် ဖတ်နည်း၊ အက္ခရာတူနှစ်လုံးဆင့်နည်း၊ အက္ခရာကွဲနှစ်လုံးဆင့်နည်း စတဲ့ရေးနည်းတွေကို ထုတ်နုတ် မေးမြန်းလေ့ ရှိပါတယ်။

အပိုင်း(၂) **ဝါစင်္ခာဆိုင်ရာ** သိမှတ်ဖွယ်ရာများအခန်းက နာမ်၊နာမ်စား၊ နာမဝိသေသန၊ ဝိသေ သျ၊ ကြိယာ၊ ဝိဘတ်၊ သမ္ပန္န၊ လိင်၊ စတဲ့ ဝါစင်္ခာများ အမျိုးမျိုးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် တွေနဲ့ အမျိုး အစားတွေ အကြောင်းကို မေးမှာဖြစ်ပါတယ်။

အပိုင်း(၃) **ဝါကျဆိုင်ရာသိမှတ်ဖွယ်များ** အခန်းက ဝါကျရိုး သတ်မှတ်ချက်၊ ဝါကျရိုး ဖွဲ့ပုံ အမျိုးမျိုး၊ ဝါကျရော သတ်မှတ်ချက်၊ ဝါကျရောဖွဲ့ပုံအမျိုးမျိုး၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အရ ဝါကျ (၅)မျိုး၊ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအရ ဝါကျ(၂) မျိုး၊ ပုဒ်အမျိုးအစား (၄)မျိုး ၊ ပုဒ်စု အမျိုးအစား (၃) မျိုး စတာ တွေကိုလည်း မေးလေ့ရှိပါတယ်။

ဒီမေးခွန်းမှာ မေးတဲ့အကြောင်းအရာ အမျိုးအစား များပြားစုံလင်ပေမဲ့ ရွေးချယ်စရာ တွေပါ ဝင်တာကြောင့် မိမိစိတ်ကြိုက် အပုဒ်တွေကို ရွေးချယ်ဖြေဆို နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဖြေဆိုတဲ့အခါမှာ ကျက်မှတ် ထားသမျှကို အစီအစဉ်တကျ ရေးပြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သဒ္ဒါ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွေကို ဖြေဆိုရာမှာ လိုအပ်တဲ့သာဓကတွေကို ထည့်သွင်းဖြေဆိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လိုအပ်တဲ့ နေရာတွေမှာ သာဓက ဆောင်နိုင်အောင် သာဓကများ ကိုလည်း ကျက်မှတ်ထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သာကေ အနေနဲ့ ပေစာ ပုရပိုက်စာ ကို ဖြေမယ်ဆိုကြပါစို့။

- ပေစာ ပုရပိုက်စာ တို့ကို စာရေးကိရိယာအဖြစ် ပုဂံခေတ်ကပင် စတင် အသုံးပြု ခဲ့ကြမယ်လို့ ယုံကြည်ရကြောင်း၊
- သို့သော် နှစ်ကာလ အလွန်ကြာညောင်းပြီ ဖြစ်လို့ ထိုခေတ်က ပေ၊ ပုရပိုက်တို့ကို တွေ့နိုင်ရန် မလွယ်ကူတော့ကြောင်း၊
- အစောဆုံးအနေနှင့် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၀၀၀ ခန့် (အေဒီ ၁၇ ရာစု)က ရေးခဲ့သည့် ပေများကို တွေ့နိုင်ကြောင်း၊
- ဒို့ကြောင့် သက္ကရာဇ် ၁၀၀၀မှ ယနေ့ ၁၃၀၀ ကျော် အထိ နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ကျော်အတွင်း ရေးသားခဲ့တဲ့ အက္ခရာတို့ရဲ့ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ထိုပုရပိုက်များတွင်လည်း တွေ့နိုင်ကြောင်း၊ ဆိုတဲ့ အချက်တွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြေဆိုရမှာဖြစ်တယ်။

မေးခွန်း ၁ (ခ) ကတော့ **သဒ္ဒါလေ့ကျင့်ခန်း** မေးခွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းမှာ **မေးခွန်း (၆)ခု မေးပြီးတော့ (၄)ခု** ကို ဖြေဆိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းကို ဖြေဆိုနိုင်ဖို့အတွက် သဒ္ဒါစာအုပ်ထဲက လေ့ကျင့်ခန်းတွေကို အထပ်ထပ်အခါခါ လေ့ကျင့်ထားဖို့အပြင် မေးခွန်းကို သေချာဖတ်ပြီး မေးထားတဲ့ အတိုင်း အတိအကျ ဖြေပေးရပါမယ်။

သာကေ ပြရမယ်ဆိုရင် အောက်ပါတို့မှ လေးခုကို ရွေးချယ်၍ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ အရ မည်သည့်နာမ် ဖြစ်ကြောင်း မေးထားတဲ့ “နေ၊ လက်စွပ်၊ ကူညီမှု၊ အကောင်း၊ မေတ္တာ၊ လွယ်အိတ်” တို့ကို ဖြေမယ်ဆိုရင်-

- “နေ”သည် ပင်ကိုနာမ်၊
- “လက်စွပ်”သည် ပေါင်းစပ်နာမ်၊
- “ကူညီမှု”သည် ကြိယာနာမ်၊
- “အကောင်း” သည် ဂုဏ်ရည်ပြနာမ်၊
- “မေတ္တာ”သည် ပင်ကိုနာမ်၊
- “လွယ်အိတ်” သည် ပေါင်းစပ်နာမ်၊

ဖြစ်ကြောင်း တိတိကျကျ ဖြေဆိုနိုင်အောင် ကျက်မှတ် လေ့ကျင့်ထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပင်ကို နာမ်ကို ရေးသားရာမှာ စာလုံးပေါင်းမှန်ကန်ဖို့ သတိပြုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ -ပင်ကို- ကိုရေးသားရာမှာ ယပင်လက်သတ် မပါဝင်ပါဘူး။ -ပင်ကိုယ်- လို့ရေးသားမိရင် စာလုံးပေါင်း မှားတဲ့ အတွက် အမှတ်ဆုံးရှုံးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအရ မည်သည့်ကြိယာဝိသေသနဖြစ်ကြောင်း မေးထားတဲ့ -ခင်ခင်မင်မင်၊ တမိုင်မိုင်၊ တက်လိုက် ဆင်းလိုက်၊ စီရီ၊ ချိုချိုသာသာ၊ ဆာတာတာ” တို့ကို ဖြေရင်-

- “ခင်ခင်မင်မင်” သည် နှစ်ကြိမ်ထပ် ကြိယာဝိသေသန၊
- တမိုင်မိုင်- သည် ပစ္စည်းဆက် ကြိယာဝိသေသန၊
- တက်လိုက်ဆင်းလိုက်- သည် ပစ္စည်းဆက် ကြိယာဝိသေသန၊
- “စီရီ” သည် ကာရန်လိုက် ကြိယာဝိသေသန၊
- “ချိုချိုသာသာ” သည် နှစ်ကြိမ်ထပ် ကြိယာဝိသေသန၊
- “ဆာတာတာ” သည် ကာရန်လိုက် ကြိယာဝိသေသန၊

ဆိုပြီး တိတိကျကျ ဖြေဆိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မေးခွန်း ၁ (ဂ) ကတော့ သဒ္ဒါကိုအမှန်တကယ် နားလည် တတ်ကျွမ်းမှု ရှိ၊ မရှိ စမ်းသပ်တဲ့ မေးခွန်းဖြစ်တယ်။ ဒီမေးခွန်းမှာ (၅)ခု မေးပြီး (၃)ခု ဖြေ ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ များသောအားဖြင့် သဒ္ဒါ အမျိုးအစားအလိုက် စကားလုံးတွေကို ပေးထားပြီးတော့ ဝါကျ ဖွဲ့ခိုင်းလေ့ ရှိပါတယ်။ ဝါကျထဲက စကား လုံးကို မျဉ်းသားပြီး ဝါစင်္ဂအမျိုးအစား ဖြေဆိုခိုင်းတာ မျိုးလည်း မေးနိုင်ပါတယ်။

ဝါစင်္ဂအလိုက် ပေးထားတဲ့စကားလုံးတွေကို ဝါကျထဲမှာ ကွက်လပ် ဖြည့်ပြီး ဝါစင်္ဂ အမျိုးအစား ဖော်ပြခိုင်းတာမျိုးလည်း မေးနိုင်ပါတယ်။

သာဓက အနောက်-

- “အပူတပြင်း”ဆိုတဲ့ ကြိယာဝိသေသနကို ဝါကျဖွဲ့ခိုင်းရင်-
- “ကျွန်တော်သည် ပိုက်ဆံအိတ်ကျပျောက်သွားသဖြင့် အပူတပြင်း ရှာဖွေနေသည်။”
- “တိုင်အောင်”ဆိုတဲ့ အချိန်ဆက်တိုက်ပြဝိဘတ်ကို ဝါကျဖွဲ့ခိုင်းရင်-
- “ညီမလေးသည် နေ့စဉ် ည၁၂နာရီ တိုင်အောင် ကျောင်းစာများကို ကျက်မှတ်လေ့ ရှိသည်။
- “နိုင်” ဆိုတဲ့ ကြိယာပစ္စည်း ကိုဝါကျဖွဲ့ခိုင်းရင်-
- “ကျောင်းသားတိုင်းသည် စာမကြိုးစားလျှင် စာမေးပွဲ မအောင် နိုင် ပါ။-

စသဖြင့် ဝါကျဖွဲ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝါကျဖွဲ့တဲ့အခါမှာ ဝါကျတွေပြည့်စုံ မှန်ကန်ပြီး အဓိပ္ပာယ် ပေါ်လွင်ဖို့ လိုပါတယ်။

မေးခွန်း ၂ (က) ဟာ စကားပြေကဗျာ၊ရေသည်ပြဇာတ် တွေထဲက စာသုံး ပေသုံး ရှေးသုံး ဝေါဟာရတွေကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခိုင်းတဲ့မေးခွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းမှာ (၈)ခု ပေးထားပြီး (၅)ခု ဖြေရမှာဖြစ် ပါတယ်။ ဖြေဆိုတဲ့ အခါမှာ ပြဋ္ဌာန်းစာပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပုံ တိကျဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။

ဝေါဟာရရဲ့ သဒ္ဒါ အမျိုးအစား နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်ဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းအတွက် ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်တွေထဲက ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်တွေကို သေသေချာချာ ကျက်ထားရင် လုံလောက်ပါတယ်။

သာဓက အနေနဲ့-

သိပ္ပံသို့ စကားပြေထဲက “သတင်းစင်” ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို အနက်ဖွင့်မယ်ဆိုရင် “အကျင့်စင်ကြယ်သည်” ဆိုပြီး ဖွင့်ရပါမယ်။

“သတင်းစင်”ဟာ ကြိယာဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် အဖွင့်ဟာလည်း ကြိယာအနက်ပဲ ဖြစ်ရ ပါမယ်။ ကိုယ့်အဓိပ္ပာယ်နဲ့ကိုယ် ဖွင့်တာမျိုးတွေ၊ ကြိယာအနက်မဟုတ်ဘဲ နာမဝိသေသန အနက်၊ ကြိယာဝိသေ သနအနက် စသည်ဖြင့် အနက်ပြောင်းဖွင့်တာမျိုး မဖြစ်သင့်ပါဘူး။

မြင်စိုင်းရွှေပြည် ကဗျာထဲက “စောလူး” ဝေါဟာရကို အနက်ဖွင့် မယ်ဆိုရင် -မြင့်မြတ်၊ ပျိုရွယ်သော မင်း- လို့ဖွင့်ဆိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။နာမ် ဝေါဟာရ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဖွင့်တဲ့ အနက်ကလည်း နာမ်အနက်ပဲ ဖြစ်ရပါမယ်။

ရေသည်ပြဇာတ်ထဲက -ကရောကပါး- ဆိုတဲ့ဝေါဟာရကို အနက်ဖွင့်မယ်ဆိုရင် -ကတိုက်ကရိုက်၊ အလောတကြီး-လို့ ဖွင့်ဆိုရပါမယ်။ -ကရောကပါး- ဟာ ကြိယာဝိသေသန ဖြစ်တာမို့ အနက်ဖွင့် ကလည်း ကြိယာဝိသေသန အနက်ဖြစ်ရပါတယ်။

မေးခွန်း ၂ (က)မှာ စာသုံးပေသုံးရှေးသုံး ဝေါဟာရတွေ အနက်ဖွင့်တဲ့အခါမှာ အဓိပ္ပာယ် မှန်ကန်ဖို့ နဲ့ သဒ္ဒါအသုံး မှန်ကန်ဖို့ အထူးလိုအပ်တယ်ဆိုတာ သတိပြုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မေးခွန်း ၂ (ခ) မှာတော့ စကားပြေ၊ ကဗျာ၊ ရေသည်ပြဇာတ် တွေမှာပါတဲ့ ဝေါဟာရ တွေထဲက မျက်မှောက်ခေတ်တိုင် အသုံးပြုဆဲဖြစ်တဲ့ ခေတ်သုံးဝေါဟာရတွေကို ဝါကျဖွဲ့ခိုင်းတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းမှာလည်း (၈)ခု မေးပြီးတော့ (၅)ခု ဖြေ ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပေးထားတဲ့ ဝေါဟာရဟာ အဓိပ္ပာယ် တစ်မျိုးထက်မက ကွဲပြားမှုရှိနိုင်ပေမဲ့ မေးခွန်းသဘောအရ ဝါကျဖွဲ့ရာမှာ ပြဋ္ဌာန်းစာမှာ သုံးတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မျိုးပဲ ဖြစ်ရပါမယ်။ ဝေါဟာရ ရဲ့ အနက်ပေါ်လွင် တဲ့ ဝါကျမျိုးလည်း ဖြစ်ရပါမယ်။

ဝါကျဖွဲ့တဲ့အခါ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ကတ္တားမပါတဲ့ ဝါကျမျိုးလည်း မဖြစ် သင့်ပါဘူး။

သာဓက အနေနဲ့-

ဦးပေါင်းကျားနဲ့ မြင်းကျားရှင်စကားပြေထဲက “ကြိုးဝါး” ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရ ကိုဝါကျဖွဲ့ရင်-

- “မောင်မောင်သည် စာမေးပွဲတွင် ခြောက်ဘာသာဂုဏ်ထူးရအောင် ဖြေဆိုမည်ဟု ကြိုးဝါးသည်။” ဆိုတဲ့ဝါကျမျိုးရေးသားနိုင်ပါတယ်။

နွေဦးကာလ မြူထသောခါ ကဗျာက “မြူ” ဆိုတဲ့ဝေါဟာရကိုဝါကျဖွဲ့ရင်-

- နွေဦးကာလတွင် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံး မြူများအုံ့ဆိုင်းလျက် နေသည်။ ဆိုတဲ့ ဝါကျမျိုး ရေးဖွဲ့နိုင်ပါတယ်။

ရေသည်ပြဇာတ်ထဲက -ဒလဟော- ဆိုတဲ့ဝေါဟာရကိုဝါကျဖွဲ့ရင်-

- -တောင်ကျချောင်းမှ ရေတို့သည် တောင်အောက်သို့ ဒလဟော စီးဆင်းနေသည်။ ဆိုတာ မျိုး ရေးနိုင်ပါတယ်။

ဝါကျဖွဲ့ရာမှာ ပေးထားတဲ့ဝေါဟာရရဲ့ အဓိပ္ပာယ် အသုံးမှန်ကန်ဖို့လိုသလို သဒ္ဒါနေရာ လည်း မှန်ဖို့လိုပါတယ်။ နာမ် စကားလုံးဆိုရင် နာမ် နေရာ၊ ကြိယာဆိုရင် ကြိယာနေရာ၊ ကြိယာဝိသေသန ဆိုရင် ကြိယာဝိသေသန သူနေရာနဲ့သူမှန်အောင် ဝါကျဖွဲ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အလင်္ကာကို ဖြေဆိုရာမှာ ဥပမာအလင်္ကာကိုဖြေရင် အနှိုင်းခံနဲ့အနှိုင်းကို ဘယ်လို ခိုင်းနှိုင်း ဖွဲ့ဆိုထားကြောင်း၊ ရူပကအလင်္ကာကိုဖြေရင် အနှိုင်းခံ နဲ့ အနှိုင်းကို ဘယ်လို ထပ်တူပြုထားကြောင်း၊ ဝင်္ကဏ်အလင်္ကာကိုဖြေရင် ဘယ်လို တိုက်ရိုက်မရေးဘဲ သွယ်ဝိုက် ရေးထားကြောင်း၊ အတိသယ ဝတ္ထိအလင်္ကာကို ဖြေရင် ဘယ်လို အလွန်အကြူး ရေးထား ကြောင်း၊ မြည်သံစွဲ အလင်္ကာဖြေရင် ဘာမြည်သံကို ထည့်သွင်း ဖွဲ့ဆိုထားကြောင်း ဆိုတဲ့ သက်ဆိုင်ရာ အလင်္ကာရဲ့ သတ်မှတ် အသုံး အနှုန်း တွေကို သုံးစွဲပြီးရှင်းပြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သာကေ အနေနဲ့ -

“မုဆိုးညစ်ထေး ငမိုက်ခွေး” ဆိုတဲ့ ရူပကအလင်္ကာကို ဖြေမယ်ဆိုရင်-

- ဤအလင်္ကာကို သောနုတ္တရမုဆိုးနှင့် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း စကားပြေမှ သောနုတ္တရမုဆိုး၏ မိုက်မဲပုံဖော်ပြရာ၌ ဆက်စပ်သုံးထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊
- မိုက်မဲဆိုးသွမ်းသော ဂုဏ်ရည်ချင်းတူသည့် မုဆိုး(အနှိုင်းခံ) နှင့် ငမိုက်ခွေး/ခွေးမိုက် (အနှိုင်း) ဂုဏ်ရည်တူချင်း ထပ်တူပြုရေးဖွဲ့ ထားသော ကြောင့် ရူပကအလင်္ကာ မြောက်ကြောင်း

ရှင်းပြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ရွှေချသလို” ဆိုတဲ့ ဥပမာအလင်္ကာကို ဖြေမယ်ဆိုရင်-

- ဤအလင်္ကာကို ဦးပုည၏ ရေသည်ပြဇာတ်တွင် ရေသည်ယောက်ျားက မိမိဘဝ အခြေအနေ တိုးတက်လာမည့် အကြောင်းနှင့် ဆက်စပ်၍ ပြောဆိုသည့် စကားအဖြစ် သို့နုန်း ထားကြောင်း၊
- ဘဝအခြေအနေ ကောင်းမွန်တိုးတက် ပြောင်လက်လာပုံ (အနှိုင်းခံ) ကို ပစ္စည်းရွှေချ၍ ပြောင်လက်လာပုံ (အနှိုင်း)နှင့် ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ ထားသောကြောင့် ဥပမာအလင်္ကာ မြောက်ကြောင်း ရှင်းပြဖြေဆိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

-ထိမ်ကွန်းငယ်ခို” ဆိုတဲ့ ဝက်ဝံတို့အလင်္ကာကို ဖြေမယ်ဆိုရင်-

- ဤအလင်္ကာကို -ဌာနီပြည်ကြီးကဝေးသနှင့်- ကဗျာတွင် နေဝင်သွားကြောင်း ဖော်ပြရာ၌ ဆက်စပ် သုံးနှုန်းထားကြောင်း၊
- -နေဝင်သွားသည်- ဟုတိုက်ရိုက်မရေးဘဲ နေသည် ထိမ်ပင်ပေါက်ရောက်ရာ အနောက် ကျွန်းသို့ ခိုဝင်သွားကြောင်း -ထိမ်ကွန်းငယ်ခို- ဟု သွယ်ဝိုက် ရေးသားထားသဖြင့် ဝက်ဝံတို့ အလင်္ကာ မြောက်ကြောင်း ရှင်းပြ ဖြေဆိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အလင်္ကာမေးခွန်းမှာ အလင်္ကာမြောက်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားမှု မရှိတဲ့ အရေးအဖွဲ့မျိုးကို မေးမှာမဟုတ်သလို ဝိဝါဒကွဲပြားနိုင်တဲ့ အရေးအဖွဲ့မျိုးကိုလည်း မေးမှာမဟုတ်ဘဲ အလင်္ကာ မြောက် ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားတဲ့ အရေးအဖွဲ့မျိုးကိုသာမေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဖြေဆိုရာမှာ လည်းပါဝင်တဲ့ပြဋ္ဌာန်းစာ၊ သက်ဆိုင်ရာအလင်္ကာအမျိုးအစား အလိုက် ပါဝင်ရမဲ့ သော့ချက် စကားလုံးတွေပါဝင်ပြီး မည်သည့် အလင်္ကာမြောက်ကြောင်း မှန်ကန်စွာ ဖြေဆိုနိုင်မယ်ဆိုရင် အမှတ်ပြည့်ရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မေးခွန်း(၃) ကတော့ ကဗျာလက်ရွေးစင်ထဲက ကဗျာဆိုင်ရာမေးခွန်းများ ဖြစ်ပါတယ်။

၃ (က) မှာ ဓမ္မဓိဌာန်မေးခွန်းတွေ မေးပါတယ်။ ၃(က) ဓမ္မဓိဌာန် မေးခွန်းတွေအတွက်-

- ကဗျာတစ်ပုဒ်ချင်းရဲ့ မိတ်ဆက်မှာပါတဲ့ ကဗျာစာဆို အကြောင်း၊
- ကဗျာရေးတဲ့ခေတ်၊
- ကဗျာအမျိုးအစား၊
- ကဗျာအကြောင်းနဲ့ ကဗျာသဘော၊
- ကဗျာမှာပါတဲ့ အချက်အလက် နဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်၊
- ကဗျာနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ ထူးခြားချက်

တွေကို လေ့လာကျက်မှတ်ထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

ရွှေနှင့်ယိုးမှား ပန်းစကား ကဗျာကို ပုဂံခေတ် မှာရေးခဲ့ကြောင်း၊ မြင်စိုင်းရွှေပြည် ကဗျာကို ငါးစီးရှင်ကျော်စွာ ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြောင်း၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပလူကိစ္စ ကဗျာကို ကိုးခန်းပျို့မှ ထုတ်နုတ် ထားကြောင်း၊ ဌာနီပြည်ကြီးက ဝေးသနှင့်ကဗျာအမျိုးအစားမှာ ညည်းချင်းကဗျာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဆိုတာတွေ အပြင် ကဗျာမိတ်ဆက် မှာပါတဲ့ ကာချင်း၊ တျာချင်း၊ ရှစ်ဆယ်ပေါ်အဲ အစရှိတဲ့ ကဗျာအမျိုးအမည်တွေရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်များက အစ၊ သိမှတ် ဖွယ်ရာတွေကို မှတ်သားထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

မေးခွန်းနံပါတ် ၃(က) ကဗျာမေးခွန်းတို့ ကိုဖြေဆိုရာမှာ အထူးသတိပြုရမဲ့ အချက် ကတော့ မေးခွန်းမှာ **(၈) ခုပေးထားပြီး (၅)ခု** ကိုသာ ရွေးချယ်ဖြေဆို ရတာဖြစ်လို့ ကိုယ်ရွေးချယ် ဖြေဆို လိုက်တဲ့ (၅) ပုဒ်ရဲ့ မေးခွန်းမှာပါတဲ့ နံပါတ်စဉ်ကို မှန်ကန်စွာ ရေးသားဖို့ လိုပါတယ်။ (၈) ပုဒ် ပေး

ထားတဲ့အထဲက (၅) ပုဒ်ကိုရွေးပြီး ဖြေဆိုလိုက်တဲ့အခါ မေးခွန်းမှာ ပေးထားတဲ့နံပါတ်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ဖြေတဲ့အမှတ်စဉ်အတိုင်း ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄၊ ၅ အမှတ်စဉ် တပ်လိုက်လို့ ကိုယ်တပ်လိုက်တဲ့ အမှတ်စဉ်နဲ့ မေးခွန်းရဲ့ အမှတ်စဉ် ကွဲလွဲနေမယ် ဆိုရင် အမှတ်ဆုံးရှုံးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရွေးချယ် စရာ ပါလာတဲ့အခါမှာ မေးခွန်းရဲ့ နံပါတ်နဲ့ အဖြေမှာရေးတဲ့နံပါတ် ကိုက်ညီရမယ်ဆိုတာ အထူး သတိပြုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မေးခွန်း ၃ (ခ) ကတော့ ရှင်းလင်းဆွေးနွေးရတဲ့မေးခွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ချင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်၊ အကြောင်းအရာ၊ အရေးအဖွဲ့ နဲ့ ရရှိတဲ့ သုတ ရသ တွေကို လေ့လာ ထားရပါ မယ်။

အရေးအကြီးဆုံး အဓိကအချက်ကတော့ ဖြေဆိုရာမှာ မေးခွန်းနဲ့ ဘောင်ဝင်ဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာပါ အကြောင်းအရာကို တိုက်ရိုက် မေးတာလား၊ ကဗျာစာဆိုက ဘယ်လို ဖွဲ့ထားလဲလို့ မေးတာ လား၊ ဒီကဗျာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မိမိရဲ့အတွေးအမြင် ခံစားချက်ကို မေးတာလား စသည်ဖြင့် ကွဲကွဲ ပြားပြား သိဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

သာကေ အနေနဲ့-

တောင်သူကြီး ကဗျာမှပေးသော ရသနှင့်အသိအမြင်ကို တင်ပြပါ ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ဖြေမယ် ဆိုပါစို့။

- ရသကိုသာဖြေပြီး အသိအမြင်ကိုမဖြေလို့ မရပါဘူး။ အသိအမြင် ဆိုတာ ဒီကဗျာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကဗျာကပေးတဲ့ အသိကို ဖော်ပြရမှာ ဖြစ်တယ်။
- တောင်သူကြီးဟာဘေးဘိုးစဉ်ဆက် ဘုရင့် အမှုတော် ထမ်းခဲ့ပုံ၊ ရန်အပေါင်း ဖြိုခွင်းနိုင်ပုံ၊ စတဲ့စွမ်းရည်သတ္တိတွေကို သိရတဲ့အတွက် ဝီရရသခံစားရကြောင်း၊
- ကုန်းဘောင်ခေတ် ကတည်းကပင် တိုင်းပြည်နဲ့အရှင်မင်းမြတ် အပေါ် သစ္စာရှိတဲ့ရဲစွမ်း သတ္တိနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ သူရဲကောင်းတွေ ရှိနေပြီ ဆိုတာကို သိမြင်ရကြောင်း၊
- တိုင်းရေးပြည်မှုပြီးချိန်မှာ ပဲ၊ ပြောင်း၊ နှမ်း၊ ဝါ စိုက်ပျိုးပုံ၊ လူပျိုကြီး ဘဝပျော်မွေ့ပုံ ကျေနပ်ပုံတို့ကို သိရတဲ့အတွက် အေးငြိမ်းတဲ့ သန္တရသခံစားရကြောင်း၊
- မြန်မာလူမျိုးတို့ဟာ တောင်သူလယ်လုပ် ရိုးရာအသက်မွေးမှု တို့ဖြင့် လုပ်ကိုင်ကြတယ် ဆိုတဲ့ အသိအမြင်များ သိမြင်လာကြောင်း၊
- တောင်သူကြီးဟာ ချက်ပြုတ်ပြီးတဲ့အခါ အပျိုငယ် ရွှေနံကားအောင် စားပါ လှည့်လို့ ဖိတ်ခေါ်နေတဲ့အတွက် ပြုံးရွှင်ဖွယ် ဟဿရသ ခံစားရကြောင်း၊
- ရိုးသားပွင့်လင်းတဲ့ မြန်မာတို့ရဲ့ စိတ်ဓာတ်နဲ့ စရိုက်ဟာ မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းတယ် ဆိုတဲ့ အသိအမြင်တွေရရှိကြောင်း တင်ပြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကဗျာမေးခွန်းကို ဖြေတဲ့အခါမှာ မေးခွန်းမှာပေးထားတဲ့ တောင်သူကြီး ကဗျာမှ ရသနဲ့ အသိအမြင်ဆိုတဲ့ (၂)ပိုင်းကို(၂)ပိုင်းစလုံး ပါအောင် ပြည့်စုံစွာ ဖြေဆိုနိုင်ဖို့ အလွန်အရေးကြီး ပါတယ်။

ဖြေဆိုရာမှာ အချက်တစ်ချက်စီကို ရသ တစ်လှည့် အသိအမြင် တစ်လှည့် ဖြေဆိုနိုင်သလို ရသ တစ်ပိုင်း အသိအမြင် တစ်ပိုင်းလည်း ဖြေဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဖြေဆိုတင်ပြမှု ဟာ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတွေရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အတင်အပြပဲ ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ ကဗျာစာသား အကိုးအကား ကောက်နုတ်ချက်တွေကိုလည်း အလျဉ်းသင့်သလို ထည့်သွင်းဖော်ပြ သင့်ပါတယ်။ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ ကဗျာမေးခွန်းရှည် ဖြေဆိုနိုင် ဖို့အတွက် ပြင်ဆင်ရာမှာ ကဗျာတစ်ပုဒ်ရဲ့ အဓိကကျတဲ့ အချက်အလက် နဲ့ ပေါ်လွင်ကောင်းမွန်တဲ့ ကဗျာစကားသား ကောက်နုတ်ချက် တွေကို ထုတ်နုတ် ကျက်မှတ်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ရှုထောင့် အမျိုးမျိုးက မေးမြန်းနိုင်တဲ့ အတွက် အဓိကကျတဲ့အချက်နဲ့ ကောင်းမွန်တဲ့ စာသားကောက်နုတ်ချက်တွေကို အမိအရ ကျက်မှတ် ထားမယ် ဆိုရင် ဘယ်လိုရှုထောင့်ကပဲ မေးမေး မိမိရဲ့ကိုယ်ပိုင် အတင်အပြနဲ့ အံဝင်ခွင်ကျ ဖြေဆို နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲ အဆင်သင့် အဖြေအမျိုးမျိုးကို အစအဆုံး ကျက်မှတ် နေမယ်ဆိုရင် ပုဒ်ရေများစွာ ကျက်မှတ်နေရမဲ့အပြင် မိမိကိုယ်ပိုင် အတင်အပြလည်း ဖြစ်မလာတဲ့ အတွက် ကောင်းမွန်တဲ့ ရမှတ်ကို ရရှိနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

မေးခွန်း ၄ ကတော့ **မြန်မာစကားပြေလက်ရွေးစင်ထဲကမေးတာ** ဖြစ်ပါတယ်။ မေးခွန်း ၄ မှာ (က) နဲ့ (ခ)ဆိုပြီး နှစ်ပိုင်းပါဝင်ပါတယ်။

မေးခွန်း ၄ (က) က **ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်မေးခွန်း** ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာလည်း-

- စကားပြေတစ်ပုဒ်ချင်းရဲ့ မိတ်ဆက်မှာပါတဲ့ စာရေးသူအကြောင်း
- ထုတ်နုတ်သည့် မူရင်းစာအုပ်
- စကားပြေ၏ ဆိုလိုချက် အကြောင်းအရာ၊
- အဲဒီစကားပြေရေးတဲ့ခေတ်၊

စတဲ့ စကားပြေဆိုင်ရာအချက်အလက်တွေကို လေ့လာ ကျက်မှတ် ထားရပါမယ်။ တိတိကျကျ ဖြေဆို ဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။

သိပ္ပံသမီးသည် မထီလို၏ မြေးဖြစ်ကြောင်း၊ ကျောင်းနေ ရဟန်း သံဃာ တို့အတွက် လယ်၊ ဥယျာဉ်နှင့် ကျွန်များ လှူကြောင်း၊ စီးချင်း တိုက်ပွဲစကားပြေကို ရာဇာဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံ ကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်ထားကြောင်း၊ ဦးပေါင်းကျားနှင့်မြင်းကျားရှင် စကားပြေတွင် -ငါမအိုသေး- ဟု မိန့်တော်မူသော မင်းကြီးမှာ အလောင်းစည်သူ ဖြစ်ကြောင်း၊ မိခင်သောက စကားပြေကို ဝေဿန္တရာ ဇာတ်တော်ကြီး မဒ္ဒိပဗ္ဗခန်းမှ ကောက်နုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ကြောင်း၊ မိတဆိုးရှင်ပြုစကားပြေသည်

ကိုထွန်းကျော်၏သား ရှင်လောင်းငပု၏ရှင်ပြုပွဲကို အသေးစိတ်ရေးထား သောစကားပြေဖြစ်ကြောင်း၊ ပတ္တမြားကျောက်စီစား ဝတ္ထုတို့တွင် သူရဲကောင်းတို့၏ လေးစားထိုက်သော ဂုဏ်ရည်ကို ပေါ်လွင်စွာ ရေးဖွဲ့ထားကြောင်း စတဲ့ စကားပြေဆိုင်ရာ သိမှတ်ဖွယ်ရာတွေကို စေ့စပ်သေချာစွာ လေ့လာ ကျက်မှတ် ထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မေးခွန်း ၄ (က) စကားပြေ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်မေးခွန်းမှာလည်း မေးခွန်း ၃(က) ကဗျာ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် မေးခွန်းမှာလိုပဲ ရွေးချယ်စရာများပါဝင်တာကြောင့် မေးခွန်းမှာ ပေးထားတဲ့ မေးခွန်းနံပါတ်နဲ့ အဖြေ မှာ ကိုရွေးချယ်ဖြေဆိုတဲ့ နံပါတ် တူညီဖို့ သတိပြုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မေးခွန်း ၄ (ခ) ကတော့ ရှင်းလင်းဆွေးနွေးရတဲ့ စကားပြေ မေးခွန်းဖြစ်ပါ တယ်။ စကားပြေ တစ်ပုဒ်ချင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်၊ အကြောင်းအရာ၊ အရေးအသားနဲ့ သုတရသ သင်ခန်းစာတွေကို လေ့လာရမှာ ဖြစ် ပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းမှာလည်း ကဗျာမေးခွန်းတုန်းကလိုပဲ မေးခွန်းရဲ့ ဦးတည်ချက်ကို ကွဲကွဲပြားပြားသိဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ မေးထားတဲ့မေးခွန်းဟာ အကြောင်းအရာကို ဦးတည်မေးတာလား၊ အရေးအဖွဲ့ကို ဦးတည်မေးတာလား အဲဒါတွေကို ကွဲကွဲပြားပြား နားလည်ရန် လိုအပ်ပါတယ်။ မိမိ လေ့လာ ကျက်မှတ်ထားသမျှကို မေးခွန်းနဲ့ အံဝင်ခွင်ကျ ဖြစ်အောင် ဖြေဆိုနိုင်ဖို့ အထူးအရေးကြီး ပါတယ်။

၄ (ခ) မေးခွန်း **သာဓက** အနေနဲ့ “စီးချင်းတိုက်ပွဲ စကားပြေမှ ဗညားဒလ၏ သရုပ်ဖော် အဖွဲ့များကို လေ့လာတင်ပြပါ- ဆိုတဲ့မေးခွန်းကို တင်ပြလိုပါတယ်။

ဒီမေးခွန်းကိုဖြေတဲ့အခါမှာ ဒီစကားပြေမှာပါတဲ့ ကောင်းနိုးရာရာ သရုပ်ဖော်အရေးအဖွဲ့ တွေကို ထုတ်နုတ်တင်ပြရမှာဖြစ်ပါတယ်။

နိဒါန်းအနေနဲ့ ဒီစကားပြေကို တောင်ငူခေတ် မွန်ဝန်ကြီး ဗညားဒလရဲ့ ရာဇဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံကျမ်းမှ ကောက်နုတ်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ခေတ်သဘော၊ စစ်သဘော၊ သူရဲကောင်း တို့ရဲ့ သဘောကို ဖော်ပြလိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သရုပ်ဖော်ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြပြီး ဗျည်းနွဲ့ နှင့် ဗညားနွဲ့စီးချင်းထိုးရသည့် အကြောင်း၊ စီးချင်းမထိုးမီ အခြေအနေသရုပ်ဖော်အဖွဲ့၊ စီးချင်းတိုက်ပွဲ မြင်ကွင်းသရုပ်ဖော်အဖွဲ့၊ စီးချင်းတိုက်ပွဲအပြီး အခြေအနေသရုပ်ဖော်အဖွဲ့၊ သူရဲကောင်းတို့ သဘောနှင့် သူရဲကောင်း စိတ်ဓာတ်ကိုဖော်ပြသည့် သရုပ်ဖော်အဖွဲ့၊ စစ်သဘော သူရဲကောင်းတို့၏ သဘောကို မြင်ယောင်ကြားယောင်လာအောင်၊ အသက်ဝင်လာအောင် ရေးဖွဲ့ ထားသော သရုပ်ဖော်အဖွဲ့ တို့ကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် ထုတ်နုတ် တင်ပြပြီး ထိုသရုပ်ဖော်အဖွဲ့များ ကြောင့် စကားပြေ အသက်ဝင်လာပုံကို ရှင်းလင်း ဖြေဆိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

စကားပြေမေးခွန်းရှည် ဖြေဆိုနိုင်ဖို့အတွက် ပြင်ဆင်ရာမှာ ကဗျာမေးခွန်းရှည်မှာလိုပဲ စကားပြေတစ်ပုဒ်ရဲ့ အဓိကကျတဲ့ အချက်အလက် နဲ့ ပေါ်လွင်ကောင်းမွန်တဲ့ စာသား ကောက်နုတ် ချက်တွေကို ထုတ်နုတ် ကျက်မှတ်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

စကားပြေ တစ်ပုဒ်ကိုလည်း ကဗျာမေးခွန်း ရှည်လှီပဲ ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးက မေးမြန်းနိုင်တဲ့အတွက် အဓိကကျတဲ့အချက်နဲ့ ကောင်းမွန်တဲ့ စာသား ကောက်နုတ်ချက်တွေကို အဓိအရ ကျက်မှတ် ထားမယ်ဆိုရင် ဘယ်လိုရှုထောင့်ကပဲမေးမေး မိမိရဲ့ ကိုယ်ပိုင် အတင်အပြနဲ့ အဝင်ခွင်ကျ ဖြေဆိုနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မေးခွန်း ၅ ကတော့ ရေသည်ပြဇာတ်မေးခွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ မေးခွန်း ၅ မေးခွန်းမှာ **(က) နဲ့ (ခ) ဆိုပြီးတော့ ၂-ပုဒ်** မေးပါတယ်။

မေးခွန်း ၅ (က) မှာ **စကားစပ်** မေးပါတယ်။ စကားစပ်ကို ဖြေတဲ့ အခါမှာတော့ ပေးထား တဲ့စာပိုဒ်ဟာ ဘယ်အခန်းက စကားဖြစ်တယ်။ ဘယ်သူက ဘယ်သူ့ကို ဘယ်အချိန် ဘယ်နေရာမှာ ဘာအကြောင်းနဲ့စပ်ပြီး ဘယ်လိုပြောတယ်ဆိုတာကို မှန်မှန်ကန်ကန် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးနိုင်ရပါမယ်။ ဒီမေးခွန်းကို ဖြေနိုင်ဖို့အတွက် ပြဇာတ်ကို ကြေညက်နေအောင် လေ့လာထားရပါမယ်။

နောက်တစ်ခုကတော့ စကားစပ်မှာ ဖြေရမယ့်ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ် ကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။ ပေးထား တဲ့ စာပိုဒ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖြေရတဲ့အခါမှာ သတိပြုရမဲ့ အချက်ကတော့ မူရင်းစာပိုဒ်အတိုင်း ပြန်မရေးရပါဘူး။ မပါတဲ့စကားကို ဆက်ပြီး ထည့်ရေးတာမျိုး မဖြစ်သင့်ပါဘူး။ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်ကို ဖြေတဲ့အခါမှာ မိမိစကားပြေနဲ့ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ပြန်လည် ရေးသားဖို့တော့ အထူးလိုအပ် ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ဒီမေးခွန်းတွေ ဖြေနိုင်ဖို့ ပြဇာတ်ကို ကျေညက်နေအောင် လေ့လာထားရုံ မျှသာမက ကိုယ့်စကားနဲ့ကိုယ် ပြန်ရေးတတ်ဖို့ လေ့ကျင့်ထားဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။

မေးခွန်း(၅) ပုဒ်ခွဲ (ခ) မှာတော့ ရေသည်ပြဇာတ်ရဲ့ အကြောင်းအရာကဏ္ဍကို မေးမှာ ဖြစ်ပါ တယ်။ ပြဇာတ်ရဲ့ အကြောင်းအရာကဏ္ဍကို ၂-ပိုင်းခွဲလို့ ရပါတယ်။

- (၁) ကတော့ ဇာတ်လမ်းအဖြစ်အပျက်ပိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။
 - (၂) ကတော့ ဇာတ်ဆောင်တွေအကြောင်းနဲ့ ဇာတ်ဆောင်တွေရဲ့စရိုက် သဘာဝအဖွဲ့ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဇာတ်လမ်းအဖြစ်အပျက်ပိုင်းမှာ ၅ ပိုင်းရှိပါတယ်။
- (၁) ရေသည်ယောက်ျားနှင့် ရေသည်မိန်းမဆင်းရဲပုံ
 - (၂) ရေသည်ယောက်ျားငွေလေးရွေးတပ်မက်ပုံ
 - (၃) ဥဒယမင်းအား သတ်ရန်ကြံစည်ပုံ
 - (၄) အိမ်ရှေ့မင်းသား သတ်သံဝေဂရပုံနဲ့
 - (၅) တောထွက်ရန်ပြောဆိုပုံ တို့ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ဇာတ်လမ်းအဖြစ်အပျက်(၅)မျိုး ကို အကြောင်းအရာကဏ္ဍမှာ မေးပါမယ်။ နောက်တစ် ပိုင်းက ဇာတ်ဆောင်စရိုက်အဖွဲ့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဇာတ်ဆောင်စရိုက်မှာ ရေသည် ယောက်ျား၊ ရေသည် မိန်းမ၊ ဥဒယမင်းကြီး ဆိုတဲ့ ဇာတ်ဆောင်၃-ယောက်ရဲ့ စရိုက် တွေကို မေးလေ့ရှိပါတယ်။

အဲဒီအကြောင်းအရာမေးခွန်းကို ဖြေတဲ့အခါမှာလည်း စကားစပ်ရဲ့ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်ကို ဖြေသလိုပဲ ဇာတ်စာမူရင်းအတိုင်း မရေးရပါဘူး။ မေးတဲ့ မေးခွန်းနဲ့ မသက်ဆိုင်တဲ့ အချက်အလက် တွေကို ထည့်ပြီး မရေးရ ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ရေသည်ပြဇာတ် စာဆို ဦးပုညရဲ့ သူသုံးစွဲခဲ့တဲ့ စကားလုံး တွေ၊ အသုံးအနှုန်းတွေ၊ သူရေးသားတင်ပြခဲ့တဲ့ အချက်အလက်တွေကိုတော့ သုံးစွဲရေးဖွဲ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရေးတဲ့အခါမှာ ကိုယ်ပိုင် စကားပြေနဲ့ ရေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ကိုယ်ပိုင်စကားပြေကိုပိုပြီး အသက်ဝင်အောင်၊ မိမိအဖြေကို ပိုပြီးပြည့်စုံ အောင် ပြဇာတ် စာသား အကိုးအကား ထည့်မယ်ဆိုရင်လည်း ထည့်ရေးနိုင်ပါတယ်။

သာကေ အနေနဲ့ အကြောင်းအရာ မေးခွန်းဖြစ်တဲ့ ရေသည်ယောက်ျားရဲ့ ပုံပန်းသွင်ပြင် နဲ့ ဘဝသရုပ်ကို ဖြေဆိုမယ် ဆိုကြပါစို့။ ရေသည်ယောက်ျားရဲ့ ရုပ်အသွင်အပြင်၊ ဝတ်စား ဆင်ယင်ပုံ နဲ့ ဘဝ အခြေအနေတို့ပါအောင် ဖြေဆိုရပါမယ်။ သေးငယ်လွန်းလှတဲ့ယောင် ဆံထုံး၊ မွဲခြောက်စုတ်ချာ နေတဲ့ဆံပင် စတဲ့ရုပ်သွင်၊ စုတ်ဖွာညံ့ဖျင်းလှတဲ့ ခါးဝတ် ပုဆိုးကို ဝတ်ဆင်ထားပုံ၊ ထမင်းနှင့် ချဉ်ပေါင် ကိုသာ စားသောက်ရတဲ့ဘဝ၊ ခြိုးခြိုးခြံခြံနှင့် ငွေလေးရွေး စုဆောင်းထားနိုင်ပုံ စတဲ့ရေသည် ယောက်ျားရဲ့ ဘဝအခြေအနေတို့ကို ပြဇာတ်ပါ ဇာတ်လမ်းနဲ့ ဆက်စပ်ပြီး ဖြေပေးရမှာ ဖြစ်တယ်။

မေးခွန်း(၆) ကတော့ စာစီစာကုံးမေးခွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ စာစီစာကုံးဟာ မြန်မာစာ မေးခွန်းလွှာ မှာ အမှတ်အများဆုံးပေးထားတဲ့ မေးခွန်း တစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါတယ်။ အမှတ်(၂၀) ပေးတဲ့ မေးခွန်း ဖြစ်ပါ တယ်။ ခေါင်းစဉ် ၃-ခု ပေးထားပြီးတော့ အဲဒီခေါင်းစဉ် ၃-ခုထဲက နှစ်သက်ရာတစ်ခုကို ဖြေဆိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခေါင်းစဉ် ၃-ခုလုံးမှာလည်း ပုံကြမ်း အချက် အလက်တွေ ပေးထားမှာဖြစ်ပါတယ်။ စာစီစာကုံးရေးတဲ့အခါမှာ ပုံကြမ်း အချက်အလက် တွေကို အခြေခံပြီးတော့ ရေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။

စာစီစာကုံးဟာ တစ်ပုဒ်လုံး အစအဆုံး အလွတ်ကျက်မှတ်ထားရမဲ့ စာမျိုး မဟုတ်ဘဲ ကျက်သင့်တဲ့ အချက်အလက်တွေကိုကျက်၊ မှတ်သင့်တဲ့ အချက်အလက် တွေကိုမှတ်ပြီး မြန်မာစာ အရေးအသားဆိုင်ရာ နည်းနာများနဲ့ အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ် လေ့ကျင့်ဆည်းပူး ထားရမယ့် ကျင့်စာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ နားလည်ထား ရမယ်။

စာစီစာကုံးဆိုတာ စာကို ပြေပြေပြစ်ပြစ်စီကုံးရေးသားရတဲ့ စကားပြေအဖွဲ့ပုံစံ တစ်မျိုး ဖြစ် တယ်။ စကားပြေအရေးအသားမှာ စာဟန် နဲ့ ပြောဟန် ဆိုပြီး ဟန်နှစ်မျိုး ရှိတဲ့အနက် စာစီစာကုံး ရေးသားရင်တော့ စာဟန်ကိုပဲ အသုံးပြုရပါမယ်။

စာစီစာကုံးအမျိုးအစားကိုအဖွဲ့ပုံသဏ္ဌာန်အရ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့၊ ဖြစ်စဉ်ပြအဖွဲ့၊ ဖွင့်ဆို ရှင်းပြ အဖွဲ့၊ ကျိုးကြောင်းပြအဖွဲ့ ဆိုပြီး ၄မျိုးခွဲ လေ့ရှိတယ်။ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့ဟာ သက်ရှိသက်မဲ့ တွေရဲ့ ပုံပန်းသွင်ပြင်တွေ၊ အသံတွေ စတာကို မြင်ယောင် ကြားယောင်လာအောင် ရေးဖွဲ့ထားတဲ့ အရေး အဖွဲ့ မျိုးဖြစ်တယ်။မြင်ကွင်းနဲ့ရှုခင်းတွေကိုသရုပ်ဖော်ရလေ့ရှိတယ်။

ဖြစ်စဉ်ပြအဖွဲ့ကတော့ အချိန်ကာလရွေ့လျားတဲ့အစဉ်အတိုင်း အဖြစ်အပျက်တွေကို စီကာ စဉ်ကာရေးဖွဲ့ထားတဲ့ အရေးအဖွဲ့မျိုးဖြစ်တယ်။ ဖြစ်စဉ်ပြအဖွဲ့ဟာ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့နဲ့ တွဲဖက်လေ့ရှိပါတယ်။ ခရီးသွားအတွေ့အကြုံတစ်ခု၊ အားကစားပြိုင်ပွဲမြင်ကွင်း စတဲ့ခေါင်းစဉ် တွေဟာ ဖြစ်ရပ် ဖြစ်စဉ် တစ်ခုကိုရွေ့လျားတဲ့အစဉ်အတိုင်း ရေးသားရမှာဖြစ်ပြီး ထိုဖြစ်စဉ်ကို ပေါ်လွင်အောင် သရုပ်ဖော်ရေးသားရမယ့် စာစီစာကုံးမျိုးဖြစ်တယ်။

ဖွင့်ဆိုရှင်းပြအဖွဲ့ဟာ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုပြတဲ့ အရေးအဖွဲ့မျိုးဖြစ်တယ်။ စည်းကမ်းလိုက်နာ ဘေးကင်းကွာ၊ စာအုပ် စာပေ လူ့မိတ်ဆွေ၊ ဝန်းကျင်သန့်ရှင်း ရောဂါကင်း၊ စတဲ့ ခေါင်းစဉ်တွေဟာ အကြောင်းရပ် တစ်ခုခုကို နားလည်သဘောပေါက်အောင်ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းရေးသားရတဲ့ စာစီစာကုံးခေါင်းစဉ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဖွင့်ဆိုရှင်းပြအဖွဲ့ဟာ ကျိုးကြောင်းပြအဖွဲ့နဲ့ဆက်စပ်လျက် ရှိပါတယ်။

ကျိုးကြောင်းပြအဖွဲ့ကတော့ သဘောတစ်ခုခု အယူအဆတစ်ခုခုကို ယုံကြည် လက်ခံလာအောင် အကျိုးအကြောင်း ဆက်စပ်ဖွဲ့ပြတဲ့ အဖွဲ့မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဝန်းကျင်အလှ ထိန်းသိမ်းကြ၊ ပညာမြင့်မား ပြည်ထွန်းကား၊ ကျန်းမာခြင်းသည် လာဘ်တစ်ပါး စတဲ့ ခေါင်းစဉ်တွေဟာ ဆိုလိုချက်တစ်ရပ်ကို စာဖတ်သူ လက်ခံယုံကြည်လာအောင် အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ဆက်စပ် ရေးသားရတဲ့ ခေါင်းစဉ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

ဖော်ပြခဲ့တဲ့ စာစီစာကုံးအမျိုးအစား ၄ မျိုးမှာ ဘယ်ခေါင်းစဉ်ဟာ မိမိနဲ့ သင့်တော်မယ်ဆိုတာချိန်ဆပြီး ကိုယ်ရေးမဲ့ စိတ်ကြိုက်ခေါင်းစဉ်ကို မှန်ကန်စွာ ရွေးချယ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ စာမေးပွဲမေးခွန်းမှာ ပေးထားတဲ့ခေါင်းစဉ်တွေဟာ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများ စိတ်ကြိုက်ရွေးချယ်နိုင်ဖို့အတွက် စာစီစာကုံးအမျိုးအစားတွေ မျှတစွာ ပေးထားလေ့ ရှိပါတယ်။

စာစီစာကုံးမေးခွန်းမှာ ခေါင်းစဉ်နဲ့အတူ ရေးသားမဲ့ အကြောင်းအရာအတွက် ပုံကြမ်းများလည်း ပေးထားပါတယ်။ ပုံကြမ်းများဟာ ခေါင်းစဉ်နဲ့ အံဝင်ခွင်ကျ ရေးသားနိုင်စေဖို့ အတွက် အထောက်အကူ ပြုချက်တွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပုံကြမ်းပါ အချက်တွေဟာ ယေဘုယျ အချက်တွေသာ ဖြစ်တဲ့အတွက် မိမိ အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝရင် ကြွယ်ဝ သလောက်၊ အလေ့အကျင့် ကောင်းရင် ကောင်းသလောက် ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်မဲ့ အချက်များသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသတိပြုရမဲ့အချက် ကတော့ ပုံကြမ်းပါ အချက်တွေကို သတိမမူဘဲ ကိုယ်အလွတ်ကျက်ထား တာတွေကိုပဲ ပြန်ရေးချမယ်ဆိုရင်တော့ မေးခွန်းနဲ့ အံဝင်ခွင်ကျ မဖြစ် နိုင်တော့တဲ့အတွက် ရမှတ်တွေ ဆုံးရှုံးမှာဖြစ်ပါတယ်။

စာစီစာကုံးရေးသားဖြေဆိုရာတွင် နိဒါန်း၊ စာကိုယ်၊ နိဂုံး ပြည့်စုံဖို့ လိုပါတယ်။ စာစီစာကုံးဟာ မေးခွန်းရဲ့ နောက်ဆုံးအပုဒ် ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျောင်းသူကျောင်းသား အများစုဟာ စာစီစာကုံးကို နောက်ဆုံးမှ ရေးသား ဖြေဆိုလေ့ ရှိကြပါတယ်။

ဒီလိုဖြေဆိုရာမှာ စာစီစာကုံးကို စာမျက်နှာများစွာ ရေးသားခဲ့ပေမဲ့ နိဂုံးမချုပ်မီ စာမေးပွဲအချိန် စေ့သွားတဲ့အတွက် အဆုံးမသတ် နိုင်ခြင်းမျိုး ဖြစ်တတ်ပါ တယ်။ ဒီအခါမှာ မိမိ စာစီစာကုံးဟာ ရှေ့ပိုင်းမှာ ဘယ်လောက် ကောင်းမွန်အောင်ရေးထား ရေးထား နိဂုံးမပါတဲ့၊ နိဂုံး မချုပ်နိုင်တဲ့၊ စာစီစာကုံး အင်္ဂါရပ်နဲ့မပြည့်စုံတဲ့ စာစီစာကုံးဖြစ်သွားပြီး ရမှတ်များစွာ ဆုံးရှုံးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ စာစီစာကုံးဟာ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတစ်ယောက် ဂုဏ်ထူးနဲ့ ထိုက်တန်မတန် ဆိုတာ အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်တဲ့ မှတ်ကျောက်တစ်ခုဖြစ်တဲ့အတွက် အထူးအလေး ထား ရေးသားရမဲ့ စာတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပါတယ်။

ခြုံငုံပြီးပြောရရင် မြန်မာစာဘာသာရပ် မေးခွန်းကို ကောင်းစွာဖြေဆိုနိုင်ပြီး ဂုဏ်ထူးမှတ် ရဖို့အတွက် ကျက်မှတ်နိုင်မှုအပြင် စာလုံးပေါင်း သတ်ပုံ မှန်ကန်မှု၊ တစ်ချောင်းပုဒ်၊ ပုဒ်မ စတဲ့ သင်္ကေတတွေကို တိကျ မှန်ကန်စွာ အသုံးပြုတတ်မှု၊ ဆီလျော်သော စကားအသုံးအနှုန်း ရွေးချယ် တတ်မှု၊ ပုဒ်အထားအသို မှန်ကန်မှု၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံးမှန်ကန်မှု၊ ဝါကျတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပြေပြစ်ညီညွတ်စွာ ချိတ်ဆက်နိုင်မှု၊ စာပိုဒ်ဖွဲ့ပုံကောင်းမွန်မှု၊ စာပိုဒ် တစ်ပိုဒ်နှင့် တစ်ပိုဒ် ပြေပြစ်ညီညွတ်စွာ ချိတ်ဆက် နိုင်မှု၊ စာပုဒ်လုံးဟာ ဆိုလိုချက်ကို ရှင်းလင်းစွာ ပေါ်လွင်စေမှု စတာတွေနဲ့ ပြည့်စုံဖို့ လိုအပ် ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် လက်ရေး လက်သား သပ်ရပ် သန့်ရှင်းမှု၊ ဖျက်ရာ ခြစ်ရာကင်းစင်မှု၊ သေသပ်စွာ မျဉ်းသားမှု စတဲ့ သေသေသပ်သပ် ရေးသား ဖြေဆိုနိုင်ဖို့လည်း အရေးကြီးပါတယ်။

အခု ဆွေးနွေးပို့ချခဲ့တဲ့ ပို့ချချက်ဟာ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းစာမေးပွဲ ဖြေဆိုကြမဲ့ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတွေအတွက် အထောက်အကူများစွာ ဖြစ်စေမယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားအားလုံး ကိုယ်စိတ် နှစ်ဖြာ ကျန်းမာရွှင်လန်းစွာနဲ့ စာမေးပွဲကြီးကို ကောင်းမွန်စွာ ဖြေဆို နိုင်ကြပါစေလို့ ဆန္ဒပြုရင်း ပို့ချချက်ကို နိဂုံးချုပ် လိုက်ပါတယ်။